

La revista *Educació i Història*, editada per la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, filial de l'Institut d'Estudis Catalans, ha arribat al número 30. Es tracta d'una fita important, no només pel nombre d'exemplars publicats, sinó pel que representa i, sobretot, per la tasca investigadora i la importància de les aportacions científiques que han aparegut a les seves pàgines.

Queda enrere l'any 1994, quan sortia publicat el primer número de la nova capçalera, sota la direcció i coordinació de Jordi Monés i Pere Solà. Aquell número contenia el dossier «Ferrer i Guàrdia educador, revolucionari», que revisava des d'una perspectiva internacional el racionalisme pedagògic del pedagog anarquista nascut a Alella l'any 1859.¹ Aquell primer número, que es complementava amb un altre dossier dedicat a «L'Escola a Catalunya, 1936-1988»,² representava una notable transformació del *Full informatiu de la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana* i, a la vegada, cercava actuar de catalitzador i revulsiu per a una societat científica que passava per moments difícils, tal com s'explica en la nota editorial que encapçala aquelles pàgines. En el que es pot considerar com una primera etapa de la nostra capçalera aparegueren tres números corresponents a 1994, 1995 i 1997-1998.

Amb el número 3 (1997-1998) es tancava una primera etapa de la revista i en començava una de nova amb nou equip, nou format i nova estructura, d'acord amb l'impuls i la renovació que havia experimentat la Societat.³ No fou en va que el número 4 es dedicués a un monogràfic per «Repensar la Història de l'Educació».⁴ En aquesta segona etapa, amb caràcter bianual o

¹ DD. AA. «Ferrer i Guàrdia educador, revolucionari», Dossier coordinat per Pere Solà, *Educació i Història*, 1 (1994), pàg. 25-109.

² DD. AA. «L'Escola a Catalunya, 1936-1988», Dossier coordinat per Jordi Monés, *ibidem*, pàg. 113-159.

³ ANÒNIM. «Editorial. Una nova etapa en el canvi de segle», *Educació i Història*, 4 (1999-2000), pàg. 4-5.

⁴ DD. AA. «Repensar la Història de l'Educació», Monogràfic coordinat per Àngel C. Moreu i Joan Soler, *ibidem*, pàg. 7-108.

anual, segons les possibilitats, s'editaren fins a sis números a través de l'editorial Eumo, de Vic: núm. 4 (1999-2000); i del servei de publicacions de l'IEC: núm. 5 (2001-2002), núm. 6 (2003), núm. 7 (2004), núm. 8 (2005) i núm. 9-10 (2006-2007). El 2008 suposà l'inici d'una nova etapa de la capçalera,⁵ que podríem considerar com un tercer període en què, fins a l'actualitat, la revista ha gaudit de més estabilitat en la periodicitat, atès que ha aparegut regularment de forma semestral i se n'han arribat a editar, fins avui dia, 20 números coeditats per l'Institut d'Estudis Catalans i Edicions de la Universitat de les Illes Balears. Després de les dificultats inicials, la revista *Educació i Història* gaudeix actualment d'una salut molt bona, com no podia ser d'altra manera pel rigor científic que cal exigir en els temps actuals. No hauríem arribat fins aquí sense la tasca desinteressada de diverses persones que han contribuït al llarg d'aquests darrers 23 anys i 30 números en les diferents etapes de la revista, totes importants per a la consolidació del projecte editorial científic de la nostra Societat. Són diversos, a més, els esdeveniments que al llarg de la recent història de la revista n'han garantit la viabilitat i consolidació com a revista científica en l'àmbit històric educatiu a escala nacional i internacional, la qual ha acomplert els diversos estàndards exigits actualment per a aquesta mena de publicacions. Hi han contribuït, en aquest sentit, d'una banda, l'aixopluc de l'Institut d'Estudis Catalans, del qual la Societat editora és filial, així com l'acord de coedició amb el Servei de Publicacions de la Universitat de les Illes Balears, i la tasca portada a terme en ambdós serveis de publicacions científiques per impulsar les publicacions periòdiques que depenen d'aquesta, tant en format paper com en format electrònic. Ambdós fets li han donat estabilitat i viabilitat econòmica per mantenir la regularitat d'una publicació de caràcter semestral. Així, ha mantingut el format originari en paper però s'ha incorporat alhora en format electrònic i accés obert a l'Heremoteca Científica Catalana de l'IEC, ha eixamplat la difusió i en la seva darrera etapa ha assolit els indicadors de qualitat que li garanteixen la presència en les principals bases de dades i sistemes d'avaluació de revistes de la seva àrea.

El número 30 arriba l'any 2017 quan es compleixen justament quaranta anys de la celebració de les primeres Jornades d'Història de l'Educació celebrades l'any 1977 a Barcelona. Les Jornades són, sens dubte, l'altre esdeveniment científic que dona sentit a la nostra Societat i li confereixen una marca de rigor científic, presència continuada i persistència en la dinamització de la recerca

⁵ SUREDA GARCIA, Bernat: «Presentació. Una nova etapa», *Educació i Història*, 11 (2008), pàg. 8-9.

històrica educativa en l'àmbit dels països de parla catalana. Si la revista ha assolit la xifra de les tres desenes de publicacions, les Jornades han arribat al número xxii amb l'edició celebrada a València el mes de novembre de 2016.

En aquest número de la revista *Educació i Història* que teniu a les mans trobareu diversos articles en la secció d'assajos i estudis i treballs de caràcter documental que constitueixen aportacions diferents però valuoses en àmbits i èpoques diverses. Pel que representen per a la Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana, voldríem comentar-ne dos. En primer lloc, l'article «Dos Españas en guerra, dos educaciones», del professor Juan Manuel Fernández-Soria, de la Universitat de València, el contingut del qual va servir de base per a la conferència inaugural de les darreres Jornades d'Història de l'Educació celebrades en aquella ciutat. L'article analitza la publicació *Educar en temps de guerra*, que conté les aportacions dels participants en aquelles jornades.⁶ En segon lloc, en aquest número es publica, també, un assaig i un material documental basat en fonts orals sobre el Grup Benèfic Wad Ras, de Barcelona, que apareix justament en el moment en què les autoritats municipals i autonòmiques s'han plantejat la demolició de l'històric edifici del barri de Poblenou en el marc d'un pla de reordenació dels centres penitenciaris de Catalunya. A més d'esmentar aquestes dues aportacions de Benet Gordaliza i Carlos Sánchez-Valverde pel significat que tenen en el centenari de la creació de «la Prote», que es va celebrar l'any 2015, volem destacar el fet que Frederic Godàs i Vila (1910-1997), que fou el primer president de la nostra Societat, va exercir la direcció d'aquest centre durant els anys de la Guerra Civil i va realitzar-hi una més que notable tasca pedagògica.⁷ No hi ha dubte que la coincidència que en arribar a la fita dels 30 números de la revista s'hi publiquin dos estudis sobre aquest centre es converteix en un record i homenatge a la figura d'aquest educador lleidatà que va pilotar els inicis de la nostra Societat.

La publicació també conté els treballs d'Alba Baiges sobre l'Escola Industrial de Vilanova i la Geltrú, de Maria Carme Gombau sobre la presència de la religió, la llengua i l'ensenyament en la premsa tortosina en català de 1900-1936, de Tamar Groves sobre el moviment de mestres freinetians de 1969-1983, de Vicent Sebastian Faubel sobre el didacticisme d'un Directori Catòlic del segle XVIII i de Salomó Marquès sobre dos documents del jove

⁶ *Educar en temps de guerra*. xxii Jornades Internacionals d'Història de l'Educació. València, 9, 10 i 11 de novembre de 2016. València: Institució Alfons el Magnànim [Arxius i documents, 65], 2016.

⁷ Vid. MONÉS I PUJOL-BUSQUETS, Jordi. «En la mort de Frederic Godàs i Vila», *Educació i Història*, núm. 3 (1997-1998), pàg. 7-12 i SOLÀ I GUSSINYER, Pere. «El nostre senyor Godàs», *ibídem*, pàg. 13-14.

Josep Pallach. La diversitat de perspectives i àmbits d'estudi són un reflex dels objectius de la nostra revista.

Finalment, no podem acabar aquestes línies sense destacar el treball rigorós i desinteressat de tantes persones que han intervingut i intervenen en l'edició de cada número i que ens ha permès arribar fins aquí: els diferents membres dels consells de redacció i comitès científics de la revista; els diversos secretaris i directors en els diversos períodes que abasten els 30 números publicats; els serveis de publicacions que han editat la revista, des de l'Editorial Eumo i Leonard Muntaner Editor als responsables actuals d'Edicions UIB i Servei de Publicacions de l'IEC i, sobretot, els autors dels articles que han confiat i confien en la nostra revista per publicar els seus treballs d'investigació, els avaluadors externs dels articles, que desinteressadament contribueixen a garantir la qualitat de la publicació i les seves contribucions científiques, i els coordinadors dels monogràfics que aporten el coneixement propi per enfortir la qualitat dels diferents números. *Educació i Història* és una obra col·lectiva i, per aquest motiu, l'agraïment i la felicitació també ho havia de ser.

Joan Soler Mata

President de la *Societat d'Història de l'Educació dels Països de Llengua Catalana*

Bernat Sureda Garcia

Director de la revista *Educació i Història. Revista d'Història de l'Educació*